Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ.
Manuscripte nu se retrimitŭ.

Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.

Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi

Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
a administraţiune, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 200. Braşovŭ, Joi-Vinerĭ, 10 (22) Septemvre 1893.

La redeşchiderea dietei.

Braşovŭ, 9 Septemvre v.

In sĕptĕmâna viitóre se va redeschide dieta unguréscă. Lunĭ va fi cea dintâiu şedinţă. Mercurĭ, se ḑice, va espune ministru-preşedinte situaţiunea bugetară şi deja în ḑiua acésta se vorŭ face cele dintêi interpelaţiunĭ.

Aceste interpelaţiunĭ, se prevede, vorŭ isbucnì din tóte părţile cu puterea unei lavine, căcĭ s'a adunatŭ multŭ materialŭ esplosibilŭ în timpulŭ din urmă între „representanţii naţiunei". Cabinetulŭ Wekerle va avé sĕ întêmpine atacurĭ înverşunate din tóte părţile.

Cestiunea reformelorŭ politice-bisericescĭ, cestiunea naţionalităţilorŭ şi a mĕsurilorŭ ce arŭ fi a se lua în contra aşa ḑiselorŭ „agitaţiunĭ naţionaliste", cestiunea folosirei limbei maghiare în armată şi în fine neliniştea, ce au produs'o în sînulŭ patrioţilorŭ priviligiaţĭ enunciaţiunile monarchului dela Boroşŭ-Şebişŭ şi mai alesŭ cele din urmă dela Güns — tóte aceste vorŭ nasce discusiunĭ înfocate între matadorii dietalĭ ungurĭ.

Mai nemulţămită ca orĭ şi când va păşi pe arena parlamentară oposiţia maghiară, căcĭ enunciaţiunea din urmă a Monarchului, făcută cu ocasiunea primirei deputaţiunei municipiilorŭ la Güns, a fost îndreptată directŭ în contra partidelorŭ oposiţionale maghiare. Majestatea Sa a condamnatŭ adecă nisuinţele acestora de a sgudui basele pactului dualistŭ, cerêndŭ dela municipii ca „factorĭ ai opiniunei publice" sĕ feréscă poporulŭ de influinţa „vorbelorŭ amăgitóre şi a promisiunilorŭ nefructifere" şi adăugêndŭ, că eventuala sguduire a pactului bilateralŭ dela 1867 se opune nu numai intereselorŭ ţĕrii, ci „chiar şi datoriei sale de regentŭ".

Este sciutŭ, că atâtŭ partida independendă şi dela 1848 câtŭ şi partida apponyistă, numită „naţională," este nemulţumită cu basele actuale ale pactului, cea dintâiu voindŭ sĕ le delăture cu totulŭ, ear cea din urmă sĕ le reformeze în sensŭ naţionalŭ maghiarŭ.

Posiţiunea hotărîtă, ce a luat'o monarchulŭ în faţa postulatelorŭ de dreptŭ publicŭ ale oposiţiei maghiare, a produsŭ, firesce, mare nemulţămire în sînulŭ ei şi va contribuì în modŭ însemnatŭ a amărî viitórele lupte parlamentare ale oposiţiei cu guvernulŭ.

S'a esprimatŭ deja în pressa oposiţională şi bănuiala, că rĕspunsurile date de Maiestatea Sa la Güns nu s'au făcutŭ la iniţiativa guvernului. Acésta se deduce şi de acolo, că rĕspunsulŭ datŭ deputaţiei clerului catolicŭ nu conţine nicĭ o aprobare a reformelorŭ politice-bisericescĭ, precum şi din împrejurarea, că „jidovimea maghiară" a fostŭ aşa de aspru dojenită şi a fostŭ pusă într'unŭ rêndŭ cu „Valahii, carĭ vorŭ sĕ rĕstórne statulŭ maghiarŭ".

După „Egyetértés" este afară de orĭ-ce îndoiélă, că ministru-preşedinte Wekerle n'a pututŭ sĕ compună rĕspunsulŭ datŭ Jidovilorŭ, de unde conchide, că nicĭ cele-l'alte rĕspunsurĭ nu le-a făcutŭ elŭ. Mai crede numita fóiă, că monarchulŭ póte sĕ gândesce şi la schimbarea ministeriului, ceea ce nu este unŭ simptomŭ bunŭ pentru cabinetulŭ Wekerle.

Organulŭ apponyistŭ crede că Wekerle nu e decâtŭ unŭ birocratŭ, care face ce i-se ordonéză şi luândŭ în apĕrare pe Israeliţĭ ḑice: „Ministrulŭ-preşedinte ungurescŭ, care a procuratŭ episcopului Pavelŭ cea mai strălucită satisfacţiă, pentru că lăţesce limba română în Ungaria, nu va fi dóră mâniosŭ pe Israeliţĭ, pentru că conlucră la lăţirea limbei maghiare?"

Iritaţiunea, ce au produs'o între „jidovimea maghiară" primirea rece ce i s'a făcutŭ la Güns, va fi de sigurŭ numai oleiu pe foculŭ discusiunilorŭ parlamentare dintre partide.

Insĕ partea leului, în ce privesce înfierbêntarea patrioţilorŭ, va fi reservată şi de astădată cestiunilorŭ privitóre la raporturile cu naţionalităţile.

Pe tótă linia se facŭ pregătirile cele mai marĭ pentru lupta în contra „duşmanilorŭ internĭ ai patriei" în contra „daco-românilorŭ" şi a „panslaviştilorŭ". Incepêndŭ dela Bartha Miklos, care pledéză în „Ellenzék" pentru cassarea legii de naţionalitate, până în regiunile magnaţilorŭ domnesce cea mai viuă mişcare pentru o „acţiune energică" în contra naţionalităţilorŭ.

Se discută viu în pressă şi în întrunirĭ, ce mĕsurĭ trebue sĕ se ia „neamânatŭ", ca sĕ se suprime „agitaţiunea naţionalistă" între Românĭ şi Slovacĭ.

In 16 l. c. representanţa comitatului Neogradŭ a discutatŭ şi a primitŭ în tótă forma o petiţiune — ce se va adresa dietei şi se va comunica tuturorŭ jurisdicţiunilorŭ — în care se cere *„censura preventivă"* pentru ḑiarele române şi slovace, cu scopŭ de a sugruma „agitaţia naţionalistă".

O asemenea dorinţă a esprimatŭ adunarea generală a Kultu-regyletului în Turoţŭ-St. Marton şi foile maghiare variază mereu tema; cum s'ar puté sugruma mai bine şi mai iute mişcarea dintre naţionalităţĭ.

Aşadér nu e de glumă. „Şovinismulŭ esagerarŭ" va bate din nou la uşile dietei, ér cabinetulŭ Wekerle va avé de furcă cu elŭ şi nu scimŭ, ḑĕu, ce va mai începe ca deodată sĕ sature şi molochulŭ şovinismului şi sĕ satisfacă şi dorinţei Monarchului, ca sĕ fiă linişte şi pace cu naţionalităţile.

CRONICA POLITICA

— 9 (21) Septemvre.

„Rèpublique Française" scriindŭ unŭ articulŭ, la locŭ de frunte, despre **procesulŭ de presă** pertractatŭ de curêndŭ **în Cluşiu**, articulŭ din péna marelui publicistŭ *Felix Leseur*, între altele ḑice: „Ca sĕ fiă logicĭ, funcţionarii d-lui Wekerle ar trebui sĕ arunce în temniţele dela Satu-Mare şi Seghedinŭ pe toţĭ membri partidei naţionale române din Ardélŭ, pe toţĭ redactorii foilorŭ redactate în limba română pe teritorulŭ de sub coróna S-tului Ştefanŭ, pe toţĭ membrii Ligei culturale române. Din nefericire însĕ, o mare parte, cea mai importantă dintre aceştĭ din urmă, locuescŭ în regatulŭ României, unde suntŭ scutiţĭ de brutalităţile maghiare.... Resultatulŭ celŭ mai clarŭ, pe care compatrioţii lui Kossuth îlŭ vorŭ ajunge prin regimulŭ de terore, ce-lŭ inaugureză, va fi mai întâiu, că vorŭ perde pe cei din urmă prietenĭ cei mai aveau în streinătate.... In Europa popórele „hoherescĭ" în genere nu suntŭ iubite... Nemaghiarii au pentru sine forţa numĕrului şi forţa superióră a dreptului; ei vorŭ învinge şi Europa le va ajuta, décă e de lipsă, precum a ajutatŭ tuturorŭ celoralalte naţionalităţĭ dunărene oprimate. Nu erau pe continentulŭ nostru, decâtŭ două popóre de origine *ne-ariană*, într'o formă streină de civilisaţiunea europénă greco-latină şi într'o formă lacomă după dominaţiune, *Maghiarii* şi *Turcii*. Europa şi-a luatŭ revanşele asupra Turciei, deslegândŭ succesive de jugulŭ lorŭ naţiunile balcanice aservite de ei. Ungurii aspiră de a primi în socotéla lorŭ personală doctrinele şi procedurile guvernamentului Turcilorŭ. Fiă-le pe voiă. Mai curêndŭ orĭ mai târḑiu, îi va ajunge şi pe ei sórtea înaintaşilorŭ lorŭ în barbariă.

*

Contele Eszterházy Miklós Moricz, unulŭ dintre conducĕtorii oposiţiunei din camera magnaţilorŭ, a adresatŭ lui „Pesti Napló" din incidentulŭ **oprirei adunării catolicilorŭ** din Theresiopol o declaraţiune, pe care fóia apponyistă o publică în numĕrulŭ sĕu dela 17. Sept. Luămŭ din acéstă declaraţiune următórele: „Situaţiunea e se-

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(1)

AMINTIRĬ.

De: Sci cine.

Se ḑice, că nu este omŭ în lume, care sĕ nu doréscă de multe-orĭ a smulge câteva paginĭ din cartea vieţei sale, ca sĕ le dea nimicirii, din simpla causă, că ele cuprindŭ situaţii sguduitóre din trecutŭ. Eu nu mĕ potŭ uni de locŭ cu dogma acestui principiu, ridicatŭ la valóre din pulverea desnădăjduirii, pentru-că nu înţelegŭ: de ce sĕ valoreze în lume numai veselia, de ce sĕ tragemŭ vĕlulŭ uitării peste reamintirĭ, carĭ de cele mai multe-orĭ constituescŭ nota caracteristică a *eu*-lui nostru propriu? Dumneḑeu a lăsatŭ în lume sĕ créscă alăturĭ cu bucuria — durerea; alăturĭ cu dulcele — amarulŭ, pentru-ca aceştĭ duşmanĭ neîmpăcaţĭ sĕ ne înveţe la ce e de trébă esistenţa şi destinaţia nóstră, sĕ ne facă în cele din urmă a judeca...

Sĕ dămŭ déră cursŭ liberŭ povestirii întêmplărilorŭ vieţii; sĕ ne adêncimŭ pe câteva clipe în noi înşine, în lumea care o purtămŭ în sufletulŭ nostru, şi din valurile trecutului sĕ scótemŭ la ivélă şi rose şi spinĭ, şi bucurii şi întristărĭ, şi dulce şi amarŭ de-o potrivă. O, e atâtŭ de frumosŭ şi mângăitorŭ sĕ-ţĭ reamintescĭ trecutulŭ! Atâtŭ de dulce este a te legăna încă-odată pe braţele copilăriei şi ale zimbitórelorŭ tinereţe. Dumneḑeu n'a pututŭ sĕ dea omului o podóbă mai frumósă decâtŭ: *aducerea aminte!*

Istoria vieţii nóstre sémĕnă unei câmpii marĭ, pe a cărei întindere vederea nóstră s'adapă cu felurite culorĭ şi apariţiunĭ felurite. Icĭ nevinovate *lăcrimióre* crescŭ lângă supĕrătórea *polomidă*; colo *trandafirĭ sĕlbaticĭ* se'ngână resfăţaţĭ cu vêntulŭ ce şueră printr'o grupă de *măceşĭ*, ér de alăturĭ o *nu mĕ uita* zimbesce dulce superbului *crinŭ*... Séu dóră a vĕḑutŭ vre-odată cineva drumŭ fără pietri, gloriă fără cunună de spinĭ, pĕdure fără uscăturĭ, cerŭ pururea veselŭ şi curatŭ şi Aprilŭ fără de tóne?

Nu credŭ!

* * *

Situatŭ la pólele munţilorŭ de cătră apusulŭ Ardealului, pe o vale întinsă şi brăzdată cu admirabile variaţiunĭ ale naturei, avêndŭ spre rĕsăritŭ, méḑă-ḑi şi apusŭ colnice şi délurĭ plantate cu butucŭ de viiă, ér de jurŭ împrejurŭ pĕdurĭ şi dumbrăvĭ frumóse dominate de-unŭ brêu de munţĭ măjestoşĭ spre Nordŭ, — se află satulŭ, unde am vĕḑutŭ întâiaşĭ dată lumina ḑilei.

Mai este óre în lumea întrégă vre-unŭ petecŭ de pămêntŭ, unde sórele sĕ lumineze mai viu şi mai frumosŭ, ca acolo? Sună óre unde-va fluerulŭ mai duiosŭ şi turmele păstorilorŭ unde óre în lume îşĭ légănă clopotele mai cu dragŭ şi mai veselŭ? Unde e vorba mai dulce şi cânteculŭ mai cu farmecŭ, viéţa mai ticnită şi şi ḑilele mai uşóre? Unde e cerulŭ mai seninŭ, apele mai limpeḑĭ, câmpii mai zimbitorĭ şi păraele cu ropotŭ aşa de înălţătorŭ, ca în tine, locŭ iubitŭ alŭ nascerii mele?

Nu sciu, décă venitŭ pe lume în stadiulŭ primŭ alŭ vieţii eram rĕu, séu bunŭ. Bunică-mea, Dumneḑeu s'o ierte, 'mĭ spunea adese-orĭ, că băiatŭ mai rĕu şi fără astîmpĕrŭ, ca mine, rarŭ a vĕḑutŭ.

'Mi-aducŭ forte bine aminte, că la vêrsta de 5 anĭ tata mi-a făcutŭ unŭ căruşorŭ cu coşŭ, de încăpeamŭ în elŭ. Băeţii mai mărişorĭ ai vecinilorŭ mĕ purtau cu căruşorulŭ pe drumŭ şi 'n entusiasmulŭ lorŭ de-a se arăta care de care mai „pogan", nu odată mĕ dau cu căruşorŭ cu totŭ de-a berbeleacu de-mĭ sângera nasulŭ, orĭ vre-unŭ degetŭ dela mână séu piciorŭ. Primăvéra, când zăpada era topită, eşiamŭ sĕ mĕ jocŭ cu mieii, orĭ sĕ privescŭ cum tata despóiă de scórţă prăginĭ de stejarŭ, ca s'o vêndă şi — cum ḑicea elŭ — sĕ-mĭ cumpere chipurĭ şi „bumbuze" (bombóne). Părea că lumea întrégă am câştigat'o, când auḑiam de cătră séră, că tata vine cu carulŭ dela têrgŭ. Auḑiam pe mulţĭ băeţĭ întrebândŭ de trecĕtorĭ: „da tata nu vine?" — „da mama nu vine?" şi nu înţelegeam încă adênca filosofiă, ce cuprindŭ aceste simple cuvinte, cum o înţelegŭ aḑĭ, când n'am fericirea, de-a mai puté ḑice nicĭ „mamă", nicĭ „tată."

Dér véra? Véra pentru băeţii în vêrsta mea de-atuncĭ, este celŭ mai potrivitŭ anotimpŭ de a-şĭ câştiga primele noţiunĭ din viaţa casnică familiară. Cerculŭ lorŭ de vedere şi înţelegere se lărgesce din ce în ce mai multŭ, începêndŭ dela cloşca cu puii,